
Światowe systemy gospodarowania wodami

Czyli jak to robią inni...

... subiektywnie

Gliwice, 30 marca 2010 r.

Plan prezentacji

- Wprowadzenie
 - Kim jestem?
 - Dlaczego o tym?
 - Dlaczego tak?
- Hipotetyczny system gospodarowania wodami
 - SUBIEKTYWNIE
- Przemyslenia? Wnioski?

Gospodarka wodna.... Czyli....?

JEDENASTE PRZYKAZANIE

„Odziedziczysz ziemię świętą jako wierny sługa i będziesz dbał o utrzymanie jej zasobów i wydajności z pokolenia na pokolenie. Będziesz strzegł twych pól przed erozją, obfitych wód przed wyschnięciem, lasów przed zniszczeniem, będziesz chronił swe wzgórza przed nadmiernym wypasem przez stada, aby potomkowie twoi wiecznie cieszyli się obfitością.

Jeśli ktoś z was nie podoła tym obowiązkom wobec ziemi, urodzajne wasze grunty staną się bezpłodnym polem kamieni pokrytym jałowymi rozpadlinami, a coraz mniej liczni potomkowie wasi będą żyli w ubóstwie lub znikną z powierzchni ziemi.”

Prof. Julian Lambor „Podstawy gospodarki wodnej”

Cele gospodarki wodnej

- Zapewnienie bezpieczeństwa
 - Zaopatrzenie w wodę
 - Ochrona przed skutkami suszy
 - Bezpieczeństwo powodziowe
 - Ochrona zdrowia
- Transport?
- Inne?

„Narzędzia” gospodarki wodnej

- Narzędzia prawne
 - Normy, pozwolenia
 - Narzędzia kontroli
 - Kary
- Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne
- Narzędzia ekonomiczne
 - Opłaty, subsydia, kary

Hipotetycznie....

Pozbierajmy najlepsze doświadczenia naszych sąsiadów... i wyobraźmy sobie najlepszy możliwy system gospodarowania wodami...

A zatem:

- Rządowo, czy samorządowo?
- „Jakiś” resort, czy wyspecjalizowana administracja wodna?
- Kto i za co płaci, czyli samofinansowanie, czy dotacje budżetowe?

Dział „Gospodarka wodna”

- Najczęściej jest w kompetencji:
 - Ministerstwa środowiska (Ekologii)
 - Ministerstwa rolnictwa
 - Innych:
 - Ministerstwo spraw wewnętrznych i zagospodarowania przestrzennego (L)
 - Ministerstwo ochrony powierzchni ziemi i morza (I)
 - Ministerstwo i Agencja (S)

Planowanie gospodarowania wodami

- Poziom krajowy
 - Odpowiednie resorty
 - Administracja centralna (dyrekcje, zarządy krajowe) (NL, L)
- Poziom regionalny
 - Samorządy, zarządy regionów wodnych, zlewni
- Poziom lokalny
 - Władze lokalne (NL – gminy odpowiadają za zagospodarowanie przestrzenne)

Planowanie, utrzymanie, eksploatacja – zarządy wodne

- Agencje Wodne (Fr)
- Agencja Ochrony Środowiska (L)
- Zarządy zlewni (Watershap) (NL)
- Inne agencje, dyrekcje i władze regionalne

Wspieranie procesu podejmowania decyzji

- Instytuty branżowe
 - Monitoring
 - Specyficzne programy badawcze
 - Ekspertyzy
 - Szkolenia
- Wszelkie ciała opiniodawczo-doradcze
 - Komitety i Rady (FR, L, BG)

Zaopatrzenie w wodę

- Wyznaczanie norm, bezpieczeństwo epidemiologiczne
 - Ministerstwo zdrowia
 - Zarząd zlewni (NL)
- „Dostawca” usług wodnych
 - Władze lokalne lub regionalne (NL)
 - Przedsiębiorstwa prywatne
- Opłaty, dotacje, taryfy (GB)

Ochrona przeciwpowodziowa

- Zarządy zlewniowe
- Wyspecjalizowane służby
 - Centralna Służba Hydrometeorologiczna i Wsparcia dla Prognozowania Powodzi (Service Central d'Hydrométéorologie et d'Appui à la Prévision des Inondations)

Ciekawostki

- Ubezpieczenia (E)
- „Zrzutka na ...”, ewakuacja, Plan Delta przegląd urzędzeń (NL)

Monitoring

- Instytuty branżowe
- Wyspecjalizowane agencje rządowe
- „Administracja środowiskowa” (FR, S)
- „Administracja wodna” (zarządy zlewniowe)

Transport wodny

- Ramy prawne
- Administrator
 - Resort
 - Wyspecjalizowana agencja (GB, F)
- Opłaty za korzystanie z dróg wodnych
- Oznakowanie dróg wodnych (FR - Direction Départementale de l'Équipement)

Finansowanie

- Kto?
 - Władze lokalne / Samorządy
 - Wyspecjalizowana „agencja” rządowa (PL, L)
 - Zarządy wodne (NL)
- Co? - Przychody
 - Opłaty za korzystanie ze środowiska (z wód) (GB)
- Na co?
 - Inwestycje wodno-środowiskowe
 - Ochrona przeciwpowodziowa
 - Renaturyzacja ekosystemów
- I co z ubezpieczeniami? (E)

Ciekawostki

- W Hiszpanii reforma gospodarki wodnej zaczęła się w 1985 r. Kluczowe zmiany wprowadzono w 1999 r. Przemiany nadal trwają...
- Czechy – kraj o chyba najbardziej restrykcyjnych przepisach w zakresie odprowadzania ścieków ze statków
- Luksemburg – wszystko w jednych rękach...
- Szwecja - „prawo każdego człowieka”
- Dania, Hiszpania – resort ds. zmian klimatu

Czas na wnioski

Przemyślenia? Pytania?

Dziękuję za uwagę

Anna Mitraszewska

a.mitraszewska.nfosigw.gov.pl

a.mitraszewska@gmail.com